

Focal point meisjes- besnijdenis

Nieuwsbrief

In dit nummer ondermeer

Verslag 'Meisjesbesnijdenis vervolgen en veroordelen'

Nationaal actieplan tegen vgv

Jongerenfilm over vgv, stand van zaken

Met Jet Bussemaker op werkbezoek in Frankrijk

Conferentie tegen schadelijke traditionele praktijken

Dit is de achtste nieuwsbrief van het Focal point meisjesbesnijdenis. Het volgende nummer verschijnt in maart 2009. We nodigen iedereen die betrokken is bij dit onderwerp, van harte uit om bijdragen te

leveren. Wij ontvangen de kopij voor het volgende nummer graag vóór 13 februari 2008. Onze gegevens vindt u in het colofon op de achterzijde van deze nieuwsbrief

'Belangen van het kind centraal stellen'

De Focal point bijeenkomst van 6 november was bijzonder én leerzaam voor professionals en anderszins betrokkenen bij de strijd tegen meisjesbesnijdenis. Drie buitenlandse sprekers kwamen naar de Domstad om hun ervaringen en kennis te delen rondom het thema van die dag: 'Meisjesbesnijdenis vervolgen en veroordelen'.

De bijeenkomst werd bezocht door ongeveer vijftig gasten afkomstig uit alle ketens die betrokken zijn bij de strijd tegen meisjesbesnijdenis. De dag werd voorgezeten door Ceylan Pektas-Weber. Zij zet zich actief in voor de emancipatie van moslima's in Nederland en heeft veel ervaring op het gebied van het terugdringen en voorkomen van huiselijk- en eergeerelateerd geweld. De eerste spreker, Els Leye, is werkzaam bij het International Centre for Reproductive Health (ICRH). Zij presenteerde de resultaten van haar Europees vergelijkend onderzoek op tal van juridische aspecten uit 2004. In Europa hebben een aantal landen algemene wetgeving voor meisjesbesnijdenis. In Oostenrijk, België, Denemarken, Spanje, Zweden en Engeland heeft men specifieke bepalingen in de wet ten aanzien van meisjesbesnijdenis. Een van de belangrijkste conclusies uit haar onder-

FOTO: AGNES VERHULST

V.l.n.r. Els Leye, Linda Weil-Curiel en Sara Johnsdotter

zoek was dat specifieke wetgeving niet leidde tot meer veroordelingen. Gezien de recente ontwikkelingen komt er volgend jaar een vervolgstudie uit bij de ICRH. Sara Johnsdotter, onderzoekster uit Zweden, vertelde over de twee rechtzaken die er in 2006 in Zweden gevoerd zijn. Sarah constateert dat er in Zweden haast 'over-enthousiasme' is om de wet na te leven. Dat heeft in sommige gevallen geleid tot pijnlijke situaties. Veel media-aandacht kreeg destijds het ver- verder op • pag 2

haal van een 11-jarig meisje dat verplicht genitaal onderzoek moest worden. Uiteindelijk bleek zij helemaal niet besneden te zijn en was alle ophef en dwang voor niets. Zij benadrukte dat het van groot belang is om een goede balans te vinden tussen preventie en repressie. Ze sprak de waardering uit voor de Nederlandse professionals die zich volgens haar bedachtzaam en zeer professioneel opstellen.

Ten slotte kwam de uit Frankrijk afkomstige Linda Weil-Curiel aan het woord. Zij is een Franse advocaat en tevens directeur van de Franse organisatie CAMS. Zij nam de toehoorders mee in 25 jaar juridische ervaring op het gebied van vrouwelijke genitale verminking. In Frankrijk hebben ruim dertig rechtzaken gediend en zij verdedigde

daarbij de belangen van het kind. Zij heeft daarbij vaak gepleit voor een financiële tegemoetkoming voor de besneden meisjes. De gedachte daarachter is dat deze meisjes, zodra ze 18 jaar worden, aanspraak kunnen maken op dat geld en daarmee een studie kunnen betalen of op een andere manier een nieuwe start kunnen maken zodat zij hun autonomie hervinden. Zij vindt het onverdedigbaar dat professionals een besnijdenis niet zouden melden vanwege een bestaande vertrouwensband met de familie. Hoe zou je immers dat kind later onder ogen kunnen komen en uit kunnen leggen dat je dat destijds niet gemeld hebt? Zij benadrukte nogmaals dat het kind een centrale positie inneemt en dat vanuit die gedachte gehandeld moet worden. ●

Jongerenfilm over vgv, de stand van zaken

Een eerdere editie van deze nieuwsbrief (2008, 1) berichtte over de plannen en uitvoering van film-project *Youngsters decision: no circumcision!*. Ditmaal worden de voortgang en de resultaten tot nu toe onder de loep genomen. Vanaf maart 2008 is op verschillende plaatsen en door verschillende mensen hard gewerkt aan dit project.

In drie landen (Burkina Faso, Ethiopië en Nederland) worden jongeren gevolgd die zich bezig houden met de strijd tegen vgv. De film laat de verschillende wijzen zien waarop deze jongeren voorlichting geven. Daarnaast worden twee jongeren geportretteerd en krijgt de kijker inzicht in de motieven van deze jongeren om zich voor deze zaak in te zetten. Ook vertellen zij bijvoorbeeld wat zij vinden van de rol van jongens en mannen in de strijd tegen vgv.

Los Imagos, de Amsterdamse filmmaatschappij die zich bezighoudt met de productie van de film, heeft in de zomer van 2008 opnames gemaakt van No Game, de jongerengroep uit Nederland. Van september tot oktober stond Ethiopië centraal. In november werd gewerkt in Burkina Faso. De komende tijd worden de films gemonteerd. Uiteindelijk zullen de films te zien zijn via internet op verschillende jongerensites en op YouTube. Ook wordt er een dvd ontwikkeld. De dvd zal gratis verspreid gaan worden onder professionals in met name gezond-

heidszorg en onderwijs én sleutelpersonen van zelf-organisaties die actief zijn in de preventie van meisjes-besnijdenis. Het project wordt gefinancierd door Kinderpostzegels (hoofdsponsor), het NCDO, Kerk in Actie, Projecten in Nederland en het ICCO.

Opnames van No Game in Nederland

No Game, de jongerengroep die zich inzet tegen meisjes-besnijdenis, werd in juni en juli 2008 gevolgd tijdens voorlichtingsactiviteiten op scholen en tijdens interne besprekingen. Los Imagos heeft in diverse settings 30 uur film opgenomen van de No Gamers die aan het werk zijn. Ook de voor- en nabespreking van een voorlichting is door Los Imagos vastgelegd. Want, voorafgaande aan elke voorlichting bespreken de No Gamers met elkaar: welke doelgroep hebben we vandaag? Zijn er speciale aandachtspunten? Wie speelt welke scène en wie is vandaag de gespreksleider?

Tijdens de nabespreking wordt door de No Gamers teruggeblikt op de gegeven voorlichting. Wat ging goed en wat kan de volgende keer beter? Feedback tussen de No Gamers over inhoud en proces is om die reden een terugkerend onderwerp.

Opnames in Ethiopië

In Ethiopië is intensief samengewerkt met de ngo ICEDA. Deze ngo heeft een samenwerkingsrelatie met onder an-

Los Imagos op lokatie in Ethiopië

dere Kinderpostzegels. Om zo goed mogelijk gebruik te maken van hun expertise en ervaringen hebben ICEDA en Los Imagos een programma samengesteld. Daardoor is er meer garantie om de door ons gestelde doelen te kunnen realiseren. In Ethiopië wordt vgv beschouwd als onderdeel van *Harmfull Traditional Practices* (HTP).

Een andere 'schadelijke traditionele praktijk' is *early marriage* (EM). Een meisje loopt het risico vanaf ongeveer 9 jaar te worden uitgehuwelijkt, soms is er sprake van ontvoering en seksueel misbruik door de aanstaande echtgenoot. Soms wordt zij, als cadeautje aan haar echtgenoot, de avond voorafgaande aan het huwelijk, besneden. Eén van de programma's die door ICEDA wordt uitgevoerd is de zogenoemde *Girls- and Mothers-clubs*. Los Imagos kreeg toestemming om opnames te maken van verschillende bijeenkomsten. Openhartige spreken de vrouwen over hun visie op meisjesbesnijdenis en vertellen hoe zij besnijdenis hebben ervaren en geven tevens aan waarom deze praktijk gestopt moet worden. In september wordt in Ethiopië Nieuwjaar gevierd. Er zijn dan allerlei activiteiten, rituelen en ceremonies die vooruitblikken op het nieuwe jaar. Eén van die activiteiten betreft een bijeenkomst in Heechu, een dorpje bij Addis Abeba, waar de inwoners elkaar beloften doen voor het volgende jaar. Ze beloven onder andere dat meisjes niet meer besneden zullen worden. Een lokale gezondheidswerker vertelt dat in dit dorp vgv in deze

gemeenschap zo goed als uitgebannen is. De belangrijkste strategie van ICEDA is via formeel en niet-formeel onderwijs het bespreekbaar maken van HTP en vgv in deze dorpen. Mede dankzij het werk van ICEDA en andere ngo's die op dit vlak bezig zijn, is het aantal meisjes dat besneden wordt de afgelopen tien jaar gedaald van 61 naar 46% (onderzoek van NCTPE, 2008). Onder andere via onderwijs maar ook via de eerder genoemde *Girls- and mothersclubs* komen de groepen vrouwen en meiden bij elkaar die begeleid worden door een getrainde sleutelpersoon. Op deze wijze wordt de gemeenschap gevoelig gemaakt voor deze lastige thema's. Voor de film wordt gefocust op één van deze sleutelfiguren die zelf een jonge vrouw is. Los Imagos heeft in Ethiopië totaal 26 uur filmmateriaal verzameld.

Opnames in Burkina Faso

Het programma in Burkina Faso is opgesteld in nauwe samenwerking met *Association des jeunes pour le bien-être familial* de Bogoya (AJBFB). Ook deze ngo is (één van de) samenwerkingspartners van Kinderpostzegels. Deze ngo zet zich in voor het welzijn van de jeugd en gezinnen in Bogoya, een plaats in het noorden van Burkina. Inmiddels heeft AJBFB haar werkgebied uitgebreid naar de hele noordelijke regio. Dit betekent dat zij actief zijn in 33 dorpen/plaatsen.

Vgv wordt alleen in bepaalde delen van verder op • pag 4

Burkina Faso gepraktiseerd en bij bepaalde bevolkingsgroepen (de Mossie bijvoorbeeld) en andere volken in het noorden. Wanneer meisjes besneden zijn wordt het hen verboden daarover te spreken. De besnijdenis vindt doorgaans plaats tussen het derde en achtste jaar. AJBFB werkt met sleutelpersonen. Zij zijn getraind om ook met grote groepen te kunnen discussiëren. De organisatie is ook actief op het gebied van hiv/aids, gedwongen huwelijk, vroegtijdige zwangerschap, kinderhandel, kinderroof en talibee (jonge kinderen die onder het voorwendsel van onderwijs naar de stad gelokt worden en daar vooral leren bedelen).

Verschillende benaderingen

Praten over vgv en andere seks gerelateerde onderwerpen is een groot taboe. Om vgv toch bespreekbaar te kunnen maken, wordt eerst over hiv/aids gesproken omdat, zo blijkt in deze regio, praten over hiv/aids minder gevoelig ligt. AJBFB gebruikt verschillende middelen om onderwerpen aan te snijden: film met aansluitend een discussie, modellen (een pop met verschillende vagina's die de besnijdenis illustreren) en flapovers voor voorlichting aan vrouwen, alsook een theaterstuk over vgv waarbij ook wordt meegedaan door het publiek. Ook kleinere bijeenkomsten (*causeries*) worden gehouden om intieme onderwerpen te kunnen bespreken. Het is Los Imagos gelukt meerdere van deze bijeenkomsten te filmen. Centraal in de film over Burkina staan Francois en Aminata, twee jongeren die gevolgd zijn tijdens hun werk. Francois is gespreksleider en heeft ook een functie als trainer van sleutelpersonen binnen AJBFB. Aminata is één van de actrices uit de toneelgroep. Zes dorpen (Ronga, Koumbri, Bogoya, Gourcy, Kain en

Thiou) zijn door Los Imagos bezocht.

De verschillende contexten waarbinnen de strijd tegen besnijdenis wordt gevoerd, tonen overeenkomsten en verschillen van de jongerenstrijd tegen meisjesbesnijdenis. In Ethiopië leven en werken jongeren met de realiteit van ontvoering en *early marriage*. Ondanks deze dreiging zijn zij actief en mondig in de strijd tegen meisjesbesnijdenis. In Nederland kan No Game zonder vergelijkbare onzekerheden haar strijd tegen meisjesbesnijdenis vormgeven. In Burkina Faso zijn het jongeren die door middel van onder andere theater de hiv/aids-problematiek als ingang gebruiken om vervolgens meisjesbesnijdenis bespreekbaar te maken.

Een van de vele te herkennen overeenkomsten is te zien en te horen in de beweegredenen van de jongeren: allen tonen zij zich zeer betrokken en zijn gemotiveerd om een einde te maken aan de praktijk van meisjesbesnijdenis. Zowel de training als de wijze van faciliteren door hetzij een kenniscentrum (Pharos in Nederland) of een ngo (ICEDA in Ethiopië, AJBFB in Burkina) laat zien dat een dergelijke ondersteuning onontbeerlijk is in de werkzaamheden van deze jongeren.

Met spanning kijken wij uit naar 6 februari 2009, *Zero Tolerance Day*, de dag waarop de film in première zal gaan. Op die dag zal er ook live contact zijn met enkele direct betrokken jongeren in Afrika. Behalve het bespreekbaar maken van meisjesbesnijdenis bij jongeren, wil de film een middel zijn om een internationale verbinding tussen de jongeren tot stand te brengen. Door de inzet van de jongeren uit Ethiopië, Burkina Faso en Nederland realiseren juist zij wat de film beoogt: een bijdrage leveren aan de jongerenstrijd tegen meisjesbesnijdenis! ●

Bussemaker kijkt de kunst af in Frankrijk

Nederland en Frankrijk gaan nauwer samenwerken aan het uitbannen van vrouwelijke genitale verminking. Dat is een van de resultaten van het werkbezoek van staatssecretaris Bussemaker aan Frankrijk in november 2008.

Een grote delegatie nam deel aan het bezoek, waaronder ambtenaren van het ministerie van vws, Justi-

tie en het om. Ook Monica van Berkum, directeur van Pharos, vergezelde de staatssecretaris. Ze benadrukt de meerwaarde die uitwisseling met andere landen over de aanpak heeft. 'Belangrijk in het werkbezoek was dat de Nederlandse delegatie een duidelijker beeld kreeg van hoe melden en vervolgen – mits verstandig ingezet – de preventie van vgv echt kunnen versterken. Het zijn geen twee tegenover elkaar staande zaken, ze hangen samen

en zijn twee kanten van dezelfde medaille. We hebben veel geleerd over de stappen die men in Frankrijk zet nadat er een melding is binnengekomen,' aldus Van Berkum.

Besneden vrouwen in Frankrijk krijgen een open consult aangeboden (zit in verzekeringspakket!) bij een team van deskundigen. Deze kunnen adviseren en ondersteu-

nen op lichamelijk, psychisch en seksueel gebied. Veel besneden vrouwen maken daar gebruik van, omdat ze met nogal wat vragen rondlopen over hoe ze er eigenlijk voorstaan. Deze consulten hebben ook weer een preventieve werking naar mogelijke verminkingen van hun dochters en bieden ook de mogelijkheid om hun mannen erbij te betrekken.

National plan of action: the Netherlands

Op 25 november 2008 werd in 14 Europese landen het Nationale Actieplan tegen vrouwelijke genitale verminking gepresenteerd. Het Europese fonds Daphne, *Developing national plans to eliminate FGM in the European Union* financiert dit project. Het project staat onder leiding van het Europees Netwerk ter bestrijding van vgv (Euronet-FGM). In Nederland wordt het project gecoördineerd door FSAN, met als projectleider Zahra Naleie.

Het Nationale actieplan van Nederland beschrijft het belang van het leggen van verbindingen, teneinde genitale verminking te stoppen. De sleutelpersonen die zijn opgeleid moeten een centrale plek hebben in de strijd tegen het besnijden van meisjes. Daarnaast is preventie-onderzoek hard nodig.

In het Nationale Actieplan staat ook opgenomen dat de situatie in de landen van herkomst van de verschillende gemeenschappen meer aandacht moet krijgen. Bijvoorbeeld door *rolemodels* uit Kenia, Sierra Leone en Ethiopië in Nederland te laten vertellen over de aanpak in hun land. Tijdens de volgende internationale conferen-

Projectleider Zahra Naleie

tie over de Europese aanpak tegen vgv in 2009 worden de verschillende nationale plannen gepresenteerd en besproken. Het Nederlandse actieplan zal zonodig aangepast worden op basis van de resultaten van de evaluatie van de pilots in de zes gemeenten.

‘Preventieve aanpak meisjesbesnijdenis’ in Eindhoven

Eindhoven is één van de zes steden waar het project ‘preventieve aanpak meisjesbesnijdenis’ wordt uitgevoerd. In Eindhoven wonen 500 meisjes van 0 tot 19 jaar uit 21 etnische groepen, waar meisjesbesnijdenis in het land van herkomst gepraktiseerd wordt. De vijf grootste groepen komen uit Somalië, Egypte, Siëra Leone, Nigeria en Ghana. Totaal 1358 mensen.

Het project is in januari 2006 gestart en op 3 oktober 2006 heeft de startconferentie plaatsgevonden. Ondanks de beperkte financiële middelen en menskracht, is er veel bereikt dankzij de goede samenwerking met een aantal organisaties en kerken. Zo was er samenwerking met onder andere Stichting Somalische Gemeenschap Eindhoven, Stichting ACDA, Koptische Kerk Eindhoven, Women Of Africa Nederland (WOAN), verder op • pag 6

vluchtelingen werk Eindhoven, Stichting Mi caas en het ZelfhulpNetwerk.

Vanuit de GGD Brabant Zuidoost zijn gedurende drie jaar en groot aantal activiteiten ontplooid rondom preventie en voorlichting. De GGD werkte daarbij veel samen met Pharos en FSAN. Samenwerking vond ook plaats met tal van maatschappelijke organisaties en zorginstanties. Met tevredenheid kijken wij terug op een periode met ups and downs. Er waren uitdagingen, leermomenten, knelpunten en successen. Er is veel energie en tijd gestoken in contacten maken en onderhouden. Er staat nu een stevig netwerk met zowel de doelgroepen als hulpverleners. Het organiseren van voorlichtingen, trainingen en scholingen gaat steeds vlotter. We zijn deelnemer in het landelijke trekkeroverleg. Veel bijeenkomsten en conferenties werden bijgewoond, waarbij

een bijdrage geleverd werd aan de discussie.

We hebben een stevige basis gelegd met z'n allen en graag bouwen wij met alle betrokkenen verder aan wat wij de afgelopen drie jaar hebben bereikt. Het is belangrijk om de activiteiten verder uit te breiden. Er komen steeds nieuwe partners in beeld en dat geeft positieve impulsen aan ons project. De contacten met de doelgroepen zorgen er voor dat meisjesbesnijdenis beter bespreekbaar is geworden en hebben daarnaast een positief effect op de integratie van deze groepen in de Nederlandse samenleving. Ook daaraan willen wij in de komende jaren graag verder werken.

Ga naar www.meisjesbesnijdenis.nl voor een gedetailleerde projectrapportage van de GGD Brabant Zuidoost.

[Elizabeth Ndiaga, project medewerker Aanpak meisjesbesnijdenis GGD Brabant – Zuidoost Eindhoven](#) ●

A handful of ash, over meisjesbesnijdenis in Iraaks Koerdistan

Tijdens het Amnesty Filmfestival in maart 2008 was de documentaire *A handful of ash* te zien. Deze film is geproduceerd door een Duits-Iraakse ngo (WADI) en handelt over meisjesbesnijdenis in Iraaks Koerdistan. Martijn Vink, jeugdarts MOA Zuid-Holland, Utrecht en Master of Public Health, zag de film en vond hem erg indrukwekkend.

In deze film is te zien hoe een filmploeg naar een aantal dorpjes in de Germian regio (ten oosten van Kirkook) reist. Uit een pilotstudie die WADI in 2005 onder 1544 vrouwen en meisjes (ouder dan 10 jaar) in dit gebied hield, was al gebleken dat 58% van hen als kind besneden was. Uit deze film kwam hetzelfde beeld naar voren: een meerderheid van de vrouwen in deze dorpjes was in de kinderjaren besneden. Hierbij wordt meestal clitoridectomie (=gedeeltelijke of totale verwijdering van de clitoris) toegepast. De besnijdenis vindt in de regel rond het zesde jaar plaats en vindt ook nu nog in Koerdistan plaats, zowel onder Koerden, als onder Arabieren en Turkmenen.

Ook de besnijdster, een oudere, in het zwart geklede traditionele vroedvrouw, kwam in de film in beeld. Zij vertelde dat zij na de besnijdenis als op de wond aanbrengt, wat goed zou helpen tegen pijnklachten (vandaar de

filmtitel). Alle medische bezwaren tegen meisjesbesnijdenis wuifde zij weg. Ook beweerde zij dat meisjesbesnijdenis terug te voeren is op de Koran (wat niet het geval is!). Centraal in de film stond het verhaal van een vrouw, die als kind besneden was, en die nu veel problemen ondervond in de seksuele relatie met haar echtgenoot. Uiteindelijk zag zij geen andere uitweg dan van hem te scheiden. De film legde een duidelijk verband met de besnijdenis.

Aan het einde van de film beweerden de filmmakers dat meisjesbesnijdenis niet alleen in Iraaks Koerdistan voorkwam, maar ook in andere delen van Irak. Onduidelijk was hoe zij tot deze conclusie gekomen waren. Positief is dat de Koerdische regionale autoriteiten het belang inzien van de strijd tegen meisjesbesnijdenis. Op dit moment wordt er in het regionale Koerdische parlement wetgeving voorbereid, waarin meisjesbesnijdenis verboden wordt (naast een wettelijk verbod blijft goede voorlichting natuurlijk onontbeerlijk!). *A Handful of Ash* draait niet in de bioscoop, maar als je de film elders tegenkomt, kan ik zeker aanraden hem te gaan zien.

[Voor meer informatie over besnijdenis in Iraaks Koerdistan: zie www.stopfgmkurdistan.org](http://www.stopfgmkurdistan.org) ●

Conferentie over schadelijke traditionele praktijken

Van 27 tm 30 oktober 2008 heeft het Inter African Committee (IAC) on Traditional Practices Affecting the Health of Women and Children haar zevende internationale conferentie gehouden in Cairo. Naast de vele Afrikaanse nationale IAC comités waren er ook bij de IAC aangesloten organisaties uit Europese landen aanwezig. Vanuit Nederland zijn de aangesloten organisaties FSAN, Pharos en VON.

De conferentie werd geopend door de president, Berhane Ras-Work. Zij stelde: 'Wij komen van ver, we hebben veel up's en down's meegemaakt. Wat wij in ieder geval bereikt hebben is dat vrouwelijke genitale verminking is erkend als gender based violence'. Berhane Ras-Work krijgt daarin bijval van de First Ladies van Egypte en Guinee, resp. Suzanne Mubarak en Henriette Conte. Zij spreken zich in zeer duidelijke bewoordingen uit tegen schadelijke traditionele praktijken. Daarnaast geloven zij dat er minder meisjes besneden worden. Een belangrijk ingezet instrument om die daling voor elkaar te krijgen is het Maputoprotocol (zie kader).

Suzanne Mubarak geeft aan dat Egypte een land is dat op weg is naar een betere positie voor vrouwen. Dat proces is onomkeerbaar. Zij geeft ook aan dat er inmiddels in Afrika diverse FGM *free-zones* zijn waar de messen van de besnijders voor altijd in musea opgeborgen zijn.

Nieuwe portal op de website

Op de website www.meisjesbesnijdenis.nl is een portal ontwikkeld speciaal voor professionals. Er is een onderverdeling gemaakt tussen ggd-medewerkers, medische professionals, kinder/jeugdprofessionals en juridische professionals.

U zou ons een groot plezier doen als u de website bekijkt en ons meldt wat u er van vindt. Wij willen er echt graag een zeer informatieve klantvriendelijke website van maken. Daarvoor is uw input onontbeerlijk.

Dus: neem een kijkje op de website en mail wat u er van vindt naar focalpointmeisjesbesnijdenis@pharos.nl

FOTO: GER CEELEN

Aftredend president van het IAC, Berhane Ras-Work (links)

Rechten van Afrikaanse vrouwen

Het Maputo protocol (2003) is gericht op het versterken en bevorderen van rechten van vrouwen op het Afrikaanse continent. Geweld tegen vrouwen, waaronder vgv, wordt hierin veroordeeld. Inmiddels hebben 45 van de 53 Afrikaanse landen het protocol ondertekend, en 24 hebben het geratificeerd, waaronder 12 landen die meisjesbesnijdenis praktiseren. Dit protocol biedt een uitgebreid wettelijk kader, en regeringen kunnen worden aangesproken op de naleving daarvan.

De internationale conferentie wordt elke drie jaar georganiseerd. Het IAC financiert 28 kantoren in evenveel Afrikaanse landen. Vanuit die kantoren vinden vele activiteiten plaats om vgv te bestrijden. De coördinatoren van deze kantoren zijn de belangrijkste gasten van de conferentie. Vanuit Europa zijn er ook aansluitingen bij het IAC, in Nederland zijn dat FSAN, VON en Pharos. Tijdens de conferentie wordt het eerste wetenschappelijke tijdschrift van IAC gelanceerd met de titel: Journal on Female Genital Mutilation and other Harmful Traditional Practices. Het tijdschrift bericht over vgv in Afrika en in de diaspora. Daarnaast wordt het fenomeen *early marriage* besproken. *Early marriage* is verder op • pag 8

namelijk ook een traditionele praktijk die erg schadelijk is voor zeer jonge vrouwen. Op een getoonde film is te zien hoe in een dorp een Ethiopisch meisje van Koptische afkomst op tienjarige leeftijd wordt uitgehuwelijkt. Het argument is dat een meisje kan trouwen als ze de leeftijd heeft om water naar het dorp te dragen. Het halen van water is een overgangsmoment in het leven van een meisje. Het dorp maakt haast met het huwelijk uit angst dat onderweg van en naar de waterput iets akelig gebeurt met de jonge vrouw. Omdat het vrouwelijk lichaam nog niet volledig volgroeid is verlopen zwangerschappen en bevallingen vaak met complicaties. Een belangrijke topic tijdens de conferentie was het genereren van nieuwe geldstromen. Zeker in tijden van financiële crisis staat het structureel aanpakken van preventie activiteiten in Afrika onder druk. Het is van groot belang dat de lokale IAC kantoren minder financieel afhankelijk worden van (internationale) donoren. Een mooi voorbeeld daarvan is een Sudaanese project. De organisatie heeft een eigen pand kunnen kopen en verhuurt daarvan een etage. De huuropbrengst wordt weer omgezet in voorlichting en begeleiding van meisjes en vrouwen. Mikrokrediet heeft eveneens in verschillen-

Hou 6 februari vrij!

De internationale dag tegen vrouwelijke genitale vermindering (vgv) wordt dit keer gehouden in de Jaarbeurs te Utrecht. Op die dag komt iedereen die bij dit thema betrokken is bij elkaar, om uit te wisselen wat de successen zijn en te leren van elkaar. Deze dag wordt in heel veel landen tegelijkertijd gevierd. Het internationale thema is 'Zero tolerance to FGM'.

Een zeer speciale gast komt naar Nederland toe: mevrouw Amna Hassan, de vice-president van het Inter African Committee. Zij komt uit Sudan en leidt daar projecten in de aanpak van vgv.

De bijeenkomst is gratis bij te wonen en start om 9.30 uur. Voor meer informatie, hou de website www.meisjesbesnijdenis.nl in de gaten. Wil je een uitnodiging ontvangen, stuur dan een mail naar Carla van den Berg c.berg@pharos.nl

de projecten haar entree gedaan, voornamelijk om voormalige besnijdsters aan een nieuw inkomen te helpen. Dit klinkt als een prachtige oplossing om het aantal besnijdsters terug te dringen, maar deze werkwijze zet ook kwaad bloed: het wordt beleefd als een vorm van voorkeursbeleid.

De conferentie stond verder in het teken van de kracht van de media. De media kent in Afrika een groot bereik en daarom is het goed om de media als partner te zien en om ze in te zetten bij het Zero Tolerance beleid. Religieuze leiders van de Koptische kerk waren op de conferentie aanwezig, evenals dr. Abbas, plaatsvervanger van de groot-mufti Ali Goma'a. Zij spraken zich, net zoals bij eerdere gelegenheden, krachtig uit tegen besnijdenis.

De volgende conferentie, de achtste, staat gepland voor 2011 in Kameroen. ●

Erratum

In de vorige nieuwsbrief werd in een kader op pagina 5 aandacht besteed aan een onderzoek onder Vlaamse gynaecologen. De namen van de onderzoekers werden niet juist weergegeven. Dit zijn de juiste gegevens.

Female genital mutilation: knowledge, attitudes and practices of Flemish gynaecologists / E. Leye, I. Ysebaert, J. Deblonde. ●

Colofon Jaargang 3, nummer 4 - 2008

Deze nieuwsbrief is een uitgave van Focal point meisjesbesnijdenis. Eindredactie: Eelco Gorter

Aan deze nieuwsbrief werkten mee: Ger Ceelen, Elizabeth Ndiaga, Gerda Nienhuis, Agnes Verhulst, Nicky Westerhof Focal point meisjesbesnijdenis is een initiatief van Pharos

Postbus 13118 3507 LH Utrecht telefoon 030 234 98 00

focalpointmeisjesbesnijdenis@pharos.nl

www.meisjesbesnijdenis.nl www.pharos.nl

Vormgeving: Studio Casper Klaasse Druk: A-D Druk

Focal point
meisjes-
besnijdenis